

De Bimd

Ledenblad IVN Laarbeek

jaargang 49 - 2026 nr. 1

2026 Jaar
van de
Steenuil

Beleef de natuur

Op de omslag:

Jonge steenuiltjes aan de Kampenweg, Beek en Donk

Kopij voor blad 49-2

Graag uiterlijk 20 mei 2026

e-mailen naar redactie@ivnlaarbeek.nl

Over De Bimd en IVN Laarbeek

De Bimd is het verenigingsgebouw van IVN Laarbeek, aan de Beekseweg 3, 5735 CB Aarle-Rixtel. Ook de prachtige natuurtuin rondom dit gebouw en het ledenblad dragen deze naam. De officiële naam van IVN is Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid.

Vanuit het duurzame gebouw worden de meeste activiteiten georganiseerd. IVN laat jong en oud beleven hoe leuk, gezond én belangrijk natuur is, met natuuractiviteiten, cursussen, projecten, ledenwandelingen, lezingen enz.

Kijk voor het landelijk IVN op: www.ivn.nl

Uitgebreide informatie over IVN Laarbeek vind je op de website www.ivnlaarbeek.nl Wil je lid worden van IVN Laarbeek? Meld je dan aan op deze site.

Kijk ook eens op onze Facebook-pagina:

www.facebook.com/IVNLaarbeek

Het is mogelijk om IVN Laarbeek te sponsoren. Dat kan op vrijwillige basis, of door IVN Laarbeek op te nemen in jouw testament. Maar ook door het plaatsen van een advertentie in ons blad De Bimd steun je onze vereniging. Kijk op de website of neem contact op via:

E-mailadres: secretaris@ivnlaarbeek.nl

Colofon

Ledenblad De Bimd
Uitgave van IVN Laarbeek
Maart 2026 nr. 49 -1

www.ivnlaarbeek.nl

www.facebook.com/IVNLaarbeek

www.instagram.com/ivnlaarbeek/

Bestuur IVN Laarbeek:

Voorzitter: Han Konings
voorzitter@ivnlaarbeek.nl
tel. 06 147 540 80

Secretaris: Marleen Verboven
secretaris@ivnlaarbeek.nl
tel. 06 515 758 37

Penningmeester: Peter van Leuken
penningmeester@ivnlaarbeek.nl
Bankrek. NL77 RABO 012 891 6907
tel. 06 153 304 99

Overige bestuursleden:
Klaas Althuizen
Inge van Vonderen

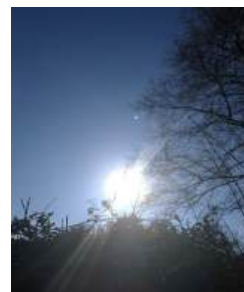
Redactie:

Anneke en Ton op den Buijs
redactie@ivnlaarbeek.nl

Drukkerij Grafic Image, Beek & Donk

Inhoud

- 2 Colofon / Inhoud / Van de redactie
- 3 Van de bestuurstafel
- 4 Jaarvergadering / Vogels tellen /
In memoriam / Secretaris vacature
- 5 15 jaar Kiek nou!
- 6 Natuurtuin / NLdoet
- 7 Kortom / Werkgroep Gallen
- 8 - 9 John Heesakkers Agroforestry prijs
- 10 -11 De jonge natuuronderzoekers
- 12 Nationale Vogeltelling met De Raagten
- 13 Plantaardig koken met Marrit
- 14 -15 Ervaringen van een beginnend
weidevogelbeschermer -3
- 16 -17 Het jaar van IVN's honingbijen
- 18 Jaar van de steenuil
- 19 Lezingen / De Hort op / Vlinders - libellen
- 20 Agenda

Van de redactie

Wat een omslag! Ik doel natuurlijk op het weer. Van min 7 naar plus 17 binnen enkele weken. De sneeuwbuien van januari zijn razendsnel overgegaan naar blauwe lucht met warme zuidenwind. Climate change?

Ons ledenblad verandert elke 3 maanden. Ook de omslag. Hopelijk levert het weer (in beide betekenissen) mooie plaatjes op en prima leesstof. Zoals het verhaal van de 15-jarige Kieknou, de imkers met hun bijenhistorie, de penningmeester met zijn kijk op AI, de Agroforestryprijs van de Janmiekeshoeve en alle andere bijdragen.

Het voorjaar brengt een nieuwe agenda met mooie wandelingen. Doe daaraan mee en zeg tegen al uw gezins- en familieleden: 'Kom, we gaan de hort op!'

Veel leesplezier!

Nationale Bijentelling 16 t/m 20 april 2026

Beleef de natuur

Natuur is samen doen

Aan mij de eer om namens het bestuur een stukje te schrijven in ons mooie ledenblad de Bimd.

Ik zit nu een jaar in het bestuur en teksten schrijven is niet mijn grootste hobby. Ik heb meer iets met cijfers! Het afgelopen jaar heb ik het IVN Laarbeek leren kennen als een grote familie met allemaal personen die het groene hart op de juiste plaats hebben zitten. Mijn doel voor dit jaar is om alle werkgroepen op financieel gebied meer te laten samenwerken.

Financiën

Aan mij de taak om samen met jullie er zorg voor te dragen dat de vereniging financieel gezond blijft en dat er geen financiële verrassingen zijn. Dat doe ik door samen met alle werkgroepen en het bestuur een begroting op te stellen. Deze begroting is de leidraad voor alle werkgroepen om alle activiteiten uit te kunnen voeren. Belangrijk is dat alle leden inzicht in de uitgaven en inkomsten zodat iedereen weet waar het geld vandaan komt en waar het naar toe gaat.

Natuurwerkdagen

Vanuit mijn werkgever Royal Swinkels, beter bekend als Bavaria, is de vraag gekomen om de betrokkenheid bij lokale maatschappelijke initiatieven te vergroten. Zij zien dat IVN Laarbeek zich op inspirerende wijze inzet voor natuur en duurzaamheid en dat spreekt ze enorm aan.

Tijdens de komende natuurwerkdagen willen we deze vraag omzetten naar daadwerkelijke actie. Ik ben benieuwd wat er uit deze samenwerking komt.

AI - Artificial Intelligence

Vanuit mijn werk ben ik dagelijkse bezig om data te verbeteren met behulp van AI. Ik ben erg geïnteresseerd hoe AI het IVN kan ondersteunen om bijvoorbeeld patronen te ontdekken in de natuurvertellingen. Ik weet niet of IVN Nederland hiermee bezig is, maar dat lijkt me een hele mooie ontwikkeling.

Vergelijking AI en Natuur

Een gelijkenis tussen de natuur en AI is dat de natuur een ecosysteem is dat zich voortdurend aanpast aan de omstandigheden. AI doet iets vergelijkbaars, het leert van data en past zijn gedrag aan op basis van deze patronen. Natuur is evolutie, selectie, aanpassing. AI is training, feedback, optimalisatie. Beide systemen verbeteren zichzelf door ervaring.

Een andere vergelijking is dat natuurlijke systemen uit simpele regels zijn opgebouwd die samen iets groots opleveren. Vogels volgen, bijvoorbeeld drie regels: Afstand houden, richting volgen, snelheid aanpassen.

AI-modellen volgen wiskundige regels die samen complexe taal of beelden opleveren. Complexiteit ontstaat uit eenvoud.

Jaarvergadering 26 februari 2026

Na een kort welkom van voorzitter Han hielden de aanwezigen een minuut stilte voor de overledenen van afgelopen jaar. Daarop volgde een verslaggeving van alle taken van de werkgroepen door Marleen. Wilma hield een betoog over de gang van zaken bij het Kikkerconcert. Zij deed een oproep aan alle werkgroepen om actiever mee te werken, ook bij het opbouwen en weer opruimen.

Penningmeester Peter hield een helder verhaal over de financiën van de vereniging. Vol lof werd hem decharge verleend door de kascommissieleden Antoinette en Kees. Er meldde zich meteen een nieuw lid voor deze kascommissie.

Na enkele korte discussies, onder meer over gebruik en verhuur van De Bimd, werden enkele leden gehuldigd voor hun langdurig lidmaatschap. Alleen Hetty was aanwezig. Zij is al meer dan 50 jaar lid. Secretaris Marleen was niet meer verkiesbaar als bestuurslid en kreeg een bos bloemen. Hopelijk meldt

zich toch nog iemand aan om haar taak over te nemen. Tot slot sloot Han de vergadering en werd de jaarlijkse loterij gehouden met diverse prachtige prijzen.

In Memoriam

Begin december kregen we het droevige bericht dat Henk Beniers was overleden. Henk was jarenlang een trouw lid van Kieknuu en een fanatieke natuurfotograaf.

Door zijn ziekte moest hij helaas afhaken bij ons clubje. We zullen hem blijven herinneren als een hartelijk persoon, goede fotograaf en fijn lid. We houden een

goed en warm gevoel over aan de vele mooie momenten die we samen met Henk mochten beleven.

Fotowerkgroep Kieknuu, IVN Laarbeek

Vogels tellen op de Kop van Aarle

Zes vrijwilligers van de vogelwerkgroep zijn op zondag 1 maart vogels gaan spotten op de Kop van Aarle, onderdeel van 't Gulden Land. Daarbij gebruikten ze de app Avimap van SOVON. Er werden 33 soorten waargenomen.

*Groot hoefblad langs de Zuid-Willemsvaart bij de Kop van Aarle.
Foto gemaakt door Lieseth Verschuren.*

Secretaris gevraagd bij IVN Laarbeek

Enkele weken geleden heeft de secretaris van IVN Laarbeek, Marleen Verboven, aangegeven dat zij niet meer herkiesbaar is. Daarom werd de vraag aan de leden gesteld of iemand die vrijwilligersbaan wilde overnemen.

Op de jaarvergadering van IVN Laarbeek op 26 februari 2026 had zich echter nog niemand aangemeld. Vandaar deze nieuwe dringende oproep: wie wil het secretariaat van IVN Laarbeek gaan leiden?

IVN Laarbeek heeft een belangrijke functie binnen de gemeente Laarbeek. De vereniging verzorgt allerlei taken op het gebied van natuur, zoals monitoring van planten en dieren en overleg met de gemeente over natuurbeleidszaken. De gemeente toont ook altijd weer haar dankbaarheid voor het vrijwilligerswerk van IVN Laarbeek.

Als secretaris verzorg je onder andere de agenda en notulen van bestuursvergaderingen, beheer je correspondentie en denk je mee over activiteiten en beleid.

De tijdsbesteding bedraagt gemiddeld enkele uren per maand. Affiniteit met natuur en duurzaamheid is belangrijk; bestuurlijke ervaring is niet noodzakelijk.

Wil jij je vrijwillig inzetten voor natuur en samenleving in Laarbeek?

Kijk dan op de website:

www.ivnlaarbeek.nl

of neem vrijblijvend contact op via de e-mail:

secretaris@ivnlaarbeek.nl

Kauw in Henk zijn tuin

foto: Henk Beniers

15 jaar Natuurfotowerkgroep Kieknou – Een jubileum om trots op te zijn natuurfoto's van leden van heden en verleden

Afgelopen januari vierde Natuurfotowerkgroep Kieknou van IVN Laarbeek haar 15-jarig jubileum met een groots opgezette expositie in MFC De Dreef te Aarle-Rixtel. Het werd een weekend om met trots op terug te kijken. Voor deze bijzondere jubileumexpositie heeft Kieknou werkelijk alles op alles gezet om er iets moois van te maken. Leden – en verschillende lieverds om hen heen – staken samen de handen uit de mouwen. Het resultaat mocht er zijn: een indrukwekkende tentoonstelling met prachtige natuurfoto's van leden van heden en verleden. Een schitterende presentatie die 15 jaar passie voor natuur en fotografie weerspiegelt.

Artikelen in bladen over Kieknou

De expositie werd druk bezocht. Maar liefst 500 tot 600 enthousiaste bezoekers namen de tijd om de foto's aandachtig te bekijken. Gewapend met een enquêteformulier bewonderden zij de werken uitvoerig voordat zij hun persoonlijke top 3 invulden. Het zorgde voor betrokkenheid, mooie gesprekken en veel lovende woorden voor de fotografen.

Ook aan de jonge bezoekers was gedacht. Zij konden deelnemen aan een puzzeltocht, waarbij zij op zoek gingen naar foto's waarin een klein fragment was weergegeven. De ingevulde formulieren verdwenen in een aparte brievenbus en inmiddels zijn de gelukkige winnaars getrokken. De winnares van de kinderpuzzeltocht is Anna uit Eindhoven. Bij de volwassenen ging de prijs naar Tonnie van Langenberg uit Sint Michielsgestel. De bijbehorende prijzen zijn inmiddels bezorgd en hartelijk ontvangen.

Gerrit Post in 2015, oprichter van Kieknou

Een bijzonder onderdeel van het jubileumweekend waren de presentaties, verzorgd door leden. Met passie vertelden zij over hun werk, hun ontwikkeling en hun liefde voor de natuur. Daarnaast was er een speciale presentatie met natuurbeelden van oud-leden, een prachtig eerbetoon aan de rijke geschiedenis van Kieknou.

Leden van Kieknou in 2017

Ook werd er stilgestaan bij Henk Beniers en Leo van den Heuvel, twee enthousiaste en gezellige natuurfotografen die ons zijn ontvallen. Hun inzet, humor en betrokkenheid hebben een blijvende indruk achtergelaten binnen de groep. In gedachten waren zij dit weekend nadrukkelijk bij ons aanwezig.

Foto: Leo van den Heuvel

Kieknou kijkt met grote dankbaarheid terug op dit geslaagde jubileum weekend en bedankt iedereen voor de belangstelling, de enthousiaste reacties, de warme woorden, en bijdrage voor een verdere ontwikkeling van Kieknou.

Nog een speciale dank gaat uit naar Annie Gerrits van De Dreef voor alle medewerking en ondersteuning.

Met deze prachtige viering van 15 jaar Kieknou kijken we vol enthousiasme voor uit, zet daarom maar alvast zondag 7 juni in uw agenda, want dan is Kieknou opnieuw te bewonderen, met een nieuwe expositie tijdens het fenomeen IVN Kikkerconcert in Laarbeek.

Want waar natuur en vriendschap samenkomen, ontstaan de mooiste beelden.

Volop werk in de natuurtuin en in het gebouw

Werkgroep IVN Natuurtuin plant laatste serie bomen

De afgelopen jaren heeft de natuurtuinwerkgroep van IVN Laarbeek zo'n 2200 bomen geplant op hun terrein aan de Beekseweg in Aarle-Rixtel. Op woensdag 10 december zijn de laatste 143 in de grond gezet. Een heel karwei, dat de mensen van deze werkgroep een voldaan gevoel geeft. In de natuurtuin staan inmiddels 35 soorten bomen.

Alle planten zijn afkomstig via het project Plan Boom, dat mede mogelijk werd gemaakt door de Postcode Loterij. In 2019 ontvingen de Natuur- en Milieufederaties een schenking van 2,25 miljoen euro. Dankzij deze bijdrage konden al 5 miljoen bomen in Nederland worden geplant. Gerrit Post van de werkgroep heeft toen Natuurtuin De Bimd aangemeld. De boompjes konden worden afgehaald bij bepaalde depots die beheerd worden door o.a. het Brabants Landschap. Voor deze laatste hoeveelheid moest Gerrit naar Made reizen.

Henk, Piet, Nico, Jos en Gerrit bezig met boompjes planten

Bomen helpen bij het verminderen van CO2 en maken bovendien de leefomgeving mooier, groener, hittebestendiger en gezonder. Dagelijks komen wandelaars in de Natuurtuin en het Laarbeekersbos om te genieten van de bomen.

Terwijl leden van de tuinwerkgroep volop bezig zijn met het planten, zitten Hetty en José ook niet stil. Zij zijn in het gebouw aan het werk met het versieren van de ruimte voor de Jaarafsluiting.

Ondertussen hebben Willy en Martijn in het voorste deel van het IVN-terrein een trap neergezet om te gaan snoeien. Sommige bomen waren zo scheef gegroeid dat takken over het parkeerterrein hingen.

De natuurtuin bestaat uit een groot openbaar gedeelte en een besloten terrein. Via het poortje op het parkeerterrein kun je het openbare deel bezoeken. Regelmatig zijn er ook wandelingen in het gesloten deel. Daarvoor kun je het beste kijken op de website: www.ivnlaarbeek.nl.

NLdoet 2026

Ook dit jaar doet IVN-Laarbeek weer mee met NLdoet op vrijdag 13 en zaterdag 14 maart. Deze vrijwilligersactie wordt ieder jaar georganiseerd door het Oranje Fonds.

Er zijn werkzaamheden buiten in de tuin, bij de houtopslag, maar ook binnen in het IVN-gebouw. Beide dagen staan in het teken van het opknappen van het gebiedje meteen achter de grote poort. Daar ligt een volledig verzande sloot. Op oude kaarten is die al te zien. De wens is om deze sloot in oude glorie te herstellen. Dat betekent: houtopshot verwijderen en zand weggraven. Ook de houtril die daar als afscheiding ligt heeft een opknapbeurt nodig. Tenslotte wordt het naastgelegen hok, voor hout- en ander materiaalopslag van de verbouwing, opgeruimd en deels verwijderd.

IVN-gebouw De Bimd is toe aan een grote schoonmaakbeurt. Ramen wassen, zowel binnen als buiten, kastjes poetsen, netjes inrichten. Dat wordt zoveel mogelijk op vrijdag gedaan.

Natuurlijk zorgt IVN zoals altijd voor koffie, thee en een heerlijke lunch met soep.

Anmelden via evenementenwerkgroep@ivnlaarbeek.nl of via NLdoet: www.nl doet.nl

Gerrit is alvast begonnen met het herstel van de oude sloot.

Marianne aan de slag met de inrichting van ons IVN-gebouw.

Kortom

Veegsporen

Tijdens een wandeling liep ik door een zijstraat bij het Laar in Aarle-Rixtel. Daar trok een struik mijn aandacht. Ik trof daar veegsporen aan van een hert. Wat mooi om te ontdekken, dat ze hier actief zijn!
Marga Witlox

Nieuwe helmen

Gerrit

Jan

De tuinwerkgroep beschikt nu over 20 helmen die Gerrit heeft geregeld via Brabants Landschap. Belangrijk voor de veiligheid bij het snoeien.

OPROEP NIEUWE LEDEN WERKGROEP GALLEN

Springende hazelaargalmug

Sinds twee jaar is er een werkgroep Gallen actief bestaande uit leden van de IVN's uit Geldrop, Heeze, Helmond, Geldrop, Laarbeek en Nuenen. En ook met leden van de KNNV Eindhoven.

Veel leden van de werkgroep Gallen gaan zich inzetten voor de Natuurgidsenopleiding van 2026, zodat zij hun deelname op pauze zetten, daarom is de werkgroep Gallen op zoek naar nieuwe leden.

Ben je geïnteresseerd in Gallen en wil je deze (leren) spotten, sluit dan een keer aan bij deze werkgroep.

Van april tot en met oktober gaat deze werkgroep elke derde zaterdagochtend van de maand, een natuurgebied in om gallen te spotten. We verzamelen om 10.00 uur en om sluiten om 12.00 uur af. Elke boom, struik en plant wordt onderzocht op de aanwezigheid van gallen. Een aardappelgalwesp in een eik is redelijk eenvoudig te spotten, maar het vinden van een ramshoornagalwesp in een eik is een uitdaging.

Omdat we met een groep zijn, zie je altijd méér dan in je eentje. Het leukste is dat je leert van en met elkaar gallen te vinden en te onderscheiden. Want een springende hazelaargalmug lijkt erg veel op een hazelaarkatjesmijt, totdat iemand uit de werkgroep het verschil uitlegt en jij het verschil óók gaat zien.

Vaste deelname aan deze werkgroep Gallen is mogelijk als je (aspirant)lid bent van een IVN of van de KNNV. Maar kom eerst eens 'meelopen' om te ervaren hoe het is om samen op pad te gaan met een heel specifiek doel namelijk het ontdekken van gallen.

Heb je interesse? Meld je dan aan bij
C.vandeCamp19@gmail.com

Carla van de Camp (Lid IVN Nuenen en Helmond en van KNNV Eindhoven)

Riny v.d. Eijnde

'Niet schuren maar verbinden'

John Heesakkers met Janmiekeshoeve 'Agroforestry Baanbreker 2025'

Niet schuren maar verbinden. Dat is de missie van John Heesakkers uit Mariahout. Daarmee wil hij zeggen dat natuur en landbouw elkaar niet in de weg hoeven zitten maar elkaar kunnen versterken. Met zijn melkveebedrijf De Janmiekeshoeve ging hij in 2011 over op biologisch. In 2018 volgde een volledige transitie naar agroforestry. Voor dit innovatieve en baanbrekende werk werd hij in december verkozen tot 'Agroforestry Baanbreker 2025'. Het juryrapport omvat punten als innovatie, baanbrekendheid, meerwaarde voor natuur, maatschappelijke meerwaarde en verdienmodel.

Met deze titel krijgt John met zijn bedrijf de erkenning die hij verdient. Tijd om eens een praatje te gaan maken met deze gepassioneerde boer die ook actief lid is van IVN Laarbeek.

Met de natuur bezig zijn

"Agroforestry is het implementeren van houtige gewassen op een landbouwperceel", legt John uit. "Je gaat een combinatie maken van rijen verschillende bomen en struiken met eenjarige gewassen. Daartussen lopen de koeien." Het was een enorme en risicovolle omschakeling voor de Janmiekeshoeve. "Ik was in 2011 al overgeschakeld van regulier melkveebedrijf naar biologisch. Dat was een grote stap. In 2013 werd ik gecertificeerd als biologisch bedrijf. Je komt dan in een heel ander netwerk. Je leert mensen met andere ideeën over landbouw kennen. Ik wilde niet op het randje werken maar echt met de natuur bezig zijn."

In 2018 werden boeren geconfronteerd met hoge fosfaat-rechten. Vooral biologische boeren werden getroffen. Terwijl zij niet bijdroegen aan het fosfaatprobleem, kregen ze toch dezelfde korting op de fosfaat-rechten als de traditionele bedrijven. "In die tijd kregen we net een beetje voet aan de grond."

Herstellende Landbouw

John vertelt hoe hij in aanraking kwam met Agroforestry. "Als Mariahoutse boer was ik op de Dutch Design Week. Je ziet er ontzettend veel nieuwe dingen. Daar ontmoette ik een andere boer en die zei: ik heb nu toch wat gelezen: Mark Shepard, 'Herstellende Landbouw!'" John las het boek van Shepard. De schrijver laat daarin zien dat het mogelijk is om op een natuurlijke en duurzame manier de wereldbevolking van basisvoedsel te voorzien. Zijn methode was kortgezegd de combinatie van houtige gewassen met eenjarige gewassen. "Ik dacht wauw, zo komt alles bij elkaar. Normaal schuurt natuur met landbouw. Op deze manier ga je die twee verbinden. Ik werd er helemaal blij van."

Robuust natuurnetwerk

Door de hoge fosfaat-rechten en het verlangen om met zijn boerenbedrijf de weg van agroforestry op te gaan, besluit John in 2018 om afstand te doen van het grootste deel van zijn koeien. Met hulp van het Groen Ontwikkefonds Brabant (GOB) kon John een stuk land kopen dat aan de Janmiekeshoeve grenst.

De Provincie had het doel om een robuust natuurnetwerk te ontwikkelen. Daarvoor waren gelden beschikbaar uit de verkoop van Essent. Het stuk land kon een ecologische verbinding vormen tussen twee bosgebieden.

"We zijn nu bezig een systeem te ontwikkelen om divers te worden. Het is een hele uitdaging. We doen alles zonder toevoegingen en kunstmest. Zoveel mogelijk de natuur zijn beloop laten. We mogen wel snoeien en vaste mest toevoegen. Ik was boer maar geen fruitteler. Je verzamelt mensen om je heen die er wel wat van afweten."

Bij foto links: Perzisch ijzerhout (boom) en ploeg ter nagedachtenis aan de vorig jaar overleden vader van John.

Climaxboom

Op zijn 18 hectare grond heeft John nu rijen met fruitbomen, bessenstruiken en landbouwgewassen. "We moeten nog veel zelf uitvinden. Je kunt dit niet vergelijken met een fruitboomgaard in de Betuwe, waar bomen van één soort in rijen staan. Wij hebben ook in de rijen zelf diverse soorten van verschillende hoogtes staan."

Inmiddels staan er zo'n 14.000 bomen en struiken. Daaronder zijn onder meer tamme kastanje, appel, peer, bramen en bessen. "De tamme kastanje is hier de zogenaamde climaxboom. Het is een sterke soort uit Frankrijk. Hij kan op deze grond met maar een bovenlaag zwarte grond van dertig centimeter en daaronder zand, nog goed uit de voeten. We anticiperen met deze boom ook op de klimaatverandering."

Toenemen van biodiversiteit

Tussen de rijen bomen staan eenjarige gewassen zoals graan, snijmais en kruidenrijk grasland. Daar lopen ook enkele koeien. "Je probeert in een rij een 'echt' bos te creëren. Als je hoog, halfhoog en struiken afwisselt, heb je minder last van ziekten en plagen. En als er al eens een ziekte of plaag is, dan wordt de uitbreiding ervan steeds onderbroken. Wij bestrijden niets. We zijn nu zes jaar bezig en we zien de biodiversiteit toenemen. Na zes jaar komt ook de oogst op gang. Daar hebben we wel handen voor nodig." Vrijwilligers steken daarbij de handen uit de mouwen. In de toekomst ziet hij op de Janmiekeshoeve mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en statushouders een zinvolle dagbesteding vinden.

Aan de tafel in de keuken van de Janmiekeshoeve sprak de redactie met een bevlogen boer en natuurliefhebber.

Namens IVN Laarbeek feliciteren we hem met zijn uitverkiezing. We hopen van harte dat zijn dromen uitkomen.

Zelfpluktuin

John denkt ook aan een zelfpluktuin en het zelf verwerken van een deel van de oogst. Afzet van producten vindt het bedrijf nu nog vooral in de Randstad. Daar staan biologische producten vaker op het boodschappenlijstje dan in onze regio. Consumenten maken er dikwijls gebruik van een abonnement op groente- en fruitpakketten.

John heeft daarnaast contacten met cateraars van grote bedrijven. "Bedrijven als bijvoorbeeld NS, maar ook ziekenhuizen en restaurants eisen al regelmatig dat producten biologisch zijn. Via die klanten kom je ook rechtstreeks bij de werknemer terecht. Zo ontstaat er een markt."

Wandelroute

De Janmiekeshoeve is gelegen aan De Hei 15 tussen Mariahout en Beek en Donk.

In samenwerking met Zorg Om het Dorp Mariahout is de Janmiekeshoeve route uitgezet. Op het bedrijf lopen enkele wandelpaden. De weidevogelpoel en het Janmiekeshoeve zijn altijd te bezoeken.

Een deel van de routes is rolstoelvriendelijk.

De jonge natuuronderzoekers

Woensdagmiddaggroep

Botjes en skeletten

Voor de laatste bijeenkomst van 2025 hebben we een gastspreker uitgenodigd: Archeoloog Theo de Jong. Theo had zijn hele stationcar volgeladen met 'botjes'.

In een presentatie over botjes en skeletten legt Theo uit dat er dieren zijn met en zonder skelet. Sommige dieren hebben hun skelet aan de binnenzijde, zoals een hond, koe en wij mensen. Andere dieren hebben hun skelet aan de buitenkant, een exo-skelet, bijvoorbeeld een spin en een krab.

Vervolgens wordt er gewerkt aan een 4-tal opdrachten: stel het skelet van een ree samen, welke schedel is van welk dier, breng de archeologische vondst in kaart en welke kaak hoort bij welk dier en wat eet hij? Erg leerzaam en indrukwekkend, zo'n enorme verzameling botjes.

Vogels in de winter

In januari hebben we een presentatie gehouden over vogels die in de winter hier blijven en vogels die naar het zuid vliegen en de warmte opzoeken. Vogels die je in de tuin blijft zien, zijn bijvoorbeeld het roodborstje en de koolmees. Vogels die vertrekken zijn onder andere de grutto, de scholekster en de zwaluw.

Om de thuisblijvers wat te helpen, hebben we die middag voederpoppetjes in elkaar gezet: Een lijf van gepelde nootjes en armen en benen van pelpindas. Met een mutsje en een dasje konden de voederpoppetjes in de tuin gehangen worden. Na de groepsfoto nog lekker even buiten gespeeld.

Uilen en braakballen

Op 11 februari staan braakballen op het menu. Uilen eten hun prooi met huid en haar op. In hun 1e maag worden alle restjes die ze niet kunnen verteren, zoals botjes en haren bewaard. Als ze daar een mooi balletje van gemaakt hebben, braken ze dit uit.

Uilen zijn nachtdieren met hele goede ogen en oren. Daarom kunnen ze in het donker goed jagen. Als ze een muis gevangen hebben, knijpen ze die met hun poten dood.

Gewapend met pincet, houten prikker en tandenborstel worden de uilenballen uit elkaar gehaald: haren weggooiën en botjes schoonmaken met een tandenborstel. Heel veel verschillende botjes worden vervolgens opgeplakt en in een lijstje gestopt. Er is zo hard gewerkt, dat er op het eind nog maar 10 minuten over was om buiten te spelen.

Beleef de natuur

Thema decembermaand: OVERWINTEREN.

De kinderen bedenken hoe de dieren zich beschermen tegen honger en kou. Houden ze een winterslaap? Leggen ze in de herfst een voedselvoorraad aan? Krijgen ze een extra dikke vetlaag? Of maken ze een reisje naar de zon?

Tijdens de **lampjestocht** die in de Bimd uitgezet is, wordt de opgedane kennis nog even getest. Als alle vragen over de overwinteringstechnieken goed opgelost worden, vinden de kinderen het antwoord van de rebus. En dat is alle groepjes gelukt!

Ook wij zoeken de warmte op in de winter

Buiten gaat de jeugd gezellig rond de **vuurkorf** zitten, met warme chocomel natuurlijk. En binnen maken ze sfeervol versierde **kerstlichten** waarmee ze trots naar huis gaan.

Januari helaas geen bijeenkomst

Onze bijeenkomst op 8 januari kwam te vervallen. Door omstandigheden hadden we te weinig leiding.

Wie wil ons team komen versterken? Het kost je niet veel tijd en voorbereiding. Dus iedereen die het leuk lijkt, is zeer welkom (ook opa's en/of oma's).

Februari: thema HET BOS

Welke **BOOM** is dit? Welk blad en welke vrucht hoort erbij? Waar kun je bomen in de winter aan herkennen? Met zoekkaarten en de bomenboeken barst er een speurtocht los.

Ondanks de kou gaan we met dikke jassen aan naar buiten. Natuurmaterialen verzamelen voor de **BOS**-bingo! Twee vruchten, twee zaden, twee veertjes enz. Als het spel compleet is wordt het enthousiast gespeeld.

In de Bimd staan veel opgezette **BOS**-dieren. Vandaag komen ze een treetje naar beneden zodat ze goed geobserveerd kunnen worden. Met houtskool proberen ze het dier natuurgetroou na te tekenen. Prachtig, wat een creativiteit komt er in de kinderen naar boven!

Nationale Vogeltelling met De Raagten

Door Lora en Sophie

Leren over vogels in Nederland

Na een koude fietstocht kwamen we dan eindelijk aan bij IVN. Binnenkort is de Nationale Vogeltelling en we gingen meer leren over de vogels in Nederland. We begonnen met een interessante Powerpoint [en een leerzame]. Daarna gingen we drie leuke activiteiten doen. Eerst werden we verdeeld in drie groepen. Daarna begonnen we met de activiteiten.

Spelletjes doen

Eén van die activiteiten was spelletjes doen. Het eerste spelletje was 'Wie ben ik?' met verschillende soorten vogels. Het andere spelletje was memory met vogels. De tweede activiteit was voerhuisjes maken. We begonnen met lege pakken drinken, lijmpistolen en dingen uit de natuur. Toen begon het echte werk. We begonnen te plakken met de mooie dingen uit de natuur. De eerste groep deed de zijkanten, de tweede groep deed de voorkant en achterkant en de derde groep maakte alles af.

Vogels spotten

De derde activiteit was vogels spotten in het bos. Als eerst kregen we een verrekijker. Daarna gingen we met begeleiders rustig en zachtjes door het bos lopen. We hebben een heleboel verschillende vogels gezien. De voerhuisjes krijgen een mooie plek bij ons op het schoolplein. Het was een leuke en leerzame ervaring!

Resultaten Nationale Tuinvogeltelling 2026

Laarbeek

1. koolmees
2. huismus
3. pimpelmees
4. kauw
5. houtduif

Scholen, landelijk

1. koolmees
2. pimpelmees
3. huismus
4. kauw
5. merel

koolmees

Landelijk

1. koolmees
2. huismus
3. pimpelmees
4. merel
5. vink

huismus

Plantaardig koken met Marrit

ASPERGES

Wanneer ik dit schrijf, ligt er buiten nog een laagje sneeuw en is de kievit nog niet terug in onze regio. Maar over een maandje, wanneer deze Bimd klaar is, is het bijna zover: aspergetijd. Van half april tot eind juni kun je hier op veel plekken het 'witte goud' weer op de menukaart vinden. En niet onterecht. Asperges zijn gezond en heerlijk, mits goed klaargemaakt. Jaren geleden heb ik een aspergepan gekocht. En ik heb een hele tijd gedacht dat het de beste manier was om asperges te koken. In een laagje water koken, tot de arme dingen slap en in elkaar gezakt op de bodem van de pan lagen te verpieteren. Nu weet ik beter, en ik wil graag mijn methodes met jullie delen.

Stoven in bakpapier in de oven.

Verwarm de oven voor op 180°C.

Neem geschilde asperges en leg die op een vel bakpapier. Leg er een paar klontjes plantaardige boter op, of een scheutje olijfolie.

Bestrooi met wat zout, peper, een klein beetje suiker (max half theelepeltje), wat citroensap, nootmuskaat en bieslook.

Vouw het bakpapier dicht door de lange zijdes naar elkaar toe te vouwen en bovenop in elkaar dicht te vouwen. Vouw ook de zijanten vervolgens dicht. Zorg dat er zo min mogelijk stoom uit kan.

Gaar de asperges in ongeveer 20 minuten in de oven.

Heerlijk met gebakken aardappeltjes.

Gezonde groente

Asperges zijn erg gezond. Ze bevatten grote hoeveelheden vitaminen en mineralen, met name vitamine A en C en foliumzuur, en maar heel weinig calorieën. Daarnaast bevatten ze de vochtafdrijvende stof asparagine, die maakt dat je veel moet plassen.

Witte asperges zijn wit, omdat ze nog onder de grond zitten en geen zonlicht hebben gezien. Er is nog geen bladgroen aangemaakt, waardoor ze milder van smaak zijn.

Groene asperges zijn de stengels van dezelfde plant, maar dan boven de grond geoogst. Ze hebben wel al chlorofyl aangemaakt en zijn daardoor wat krachtiger, nootachtig van smaak.

Witte asperges hebben een dikke huid om door de grond heen te groeien, en moeten dus geschild worden. Wanneer de plant boven de grond komt, verandert de huid om te zorgen dat de stengel niet om knakt. Hij wordt dan elastischer, zodat hij kan meebewegen in de wind. Hierdoor is het vaak niet nodig de groene asperges te schillen (hooguit de houderige onderkant). Daardoor bevatten groene asperges iets meer vezels.

Barbecue, grillen of in de oven

Een andere methode is de asperges te grillen op de barbecue*.

Wrijf geschilde asperges in met wat olijfolie en bestrooi met peper en zout. Grill op de barbecue, eerst op direct vuur voor grillstrepen. Daarna eventueel nog laten garen op indirect vuur, tot je met een vork makkelijk in de asperges kunt prikken. Heerlijk met een salade en bestrooid met wat nigellazaadjes, sesamzaadjes of pijnboompitten.

*Het kan uiteraard ook in de grillpan of op een rooster in de oven. Let op de temperatuur om ervoor te zorgen dat de asperge gaar is, maar niet verbrandt. Ze mogen nog best een 'bite' hebben.

Ervaringen van een beginnend weidevogelbeschermer,

In drie edities van dit blad laat Cor Peters je kennismaken met de ervaringen van een weidevogelbeschermer, Intensief en vaak zwaar werk, maar o zo nodig.

In deel 1 vertelde Cor hoe hij op latere leeftijd nog weidevogelbeschermer werd. Deel 2 vertelde over het werk zelf.

In deze aflevering gaat het vooral over zijn veldervaringen in Mariahout en de afname van de aantallen weidevogels. Een ontwikkeling die helaas, op een enkele plek na, overal in Nederland valt waar te nemen.

Schrikken van de cijfers

Na deze mooie belevenissen in het veld wordt het tijd om met beide benen op de grond te staan. Want als je door de cijfers van de afgelopen jaren bladert, schrik je wel.

Sinds het jaar 2000 zijn er cijfers beschikbaar voor Laarbeek. In 2006 zijn de meeste legsels gevonden, namelijk 349. In 2016 dook het getal voor het eerst beneden de 200, namelijk 186. In 2020 kwam het totale aantal voor het eerst beneden de 150, namelijk 138. In 2022 voor het eerst beneden de 100, namelijk 75. In 2025 was er een nieuw dieptepunt met 54 gevonden legsels, van welke er slechts 30 met zekerheid uitkwamen.

Jan Bijnen, 86 jaar oud, heeft het allemaal vanaf het begin meegemaakt. Jan was al in de jaren '70 in de oude gemeente Lieshout gemeenteraadslid voor de natuurvriendelijke partij Nieuw Lieshout. Later was ie onder andere secretaris van IVN Laarbeek. En hij stond aan de wieg van de weidevogelbescherming in Mariahout. In zijn oude aantekeningen is het verloop van het aantal nesten en waar die in Mariahout lagen, te volgen.

Boerenlandvogelmonitor

Vanaf 2018 worden deze gegevens geautomatiseerd ingevoerd in de boerenlandvogelmonitor, aanvankelijk door Arnoud van de Kam, nu door diens broer Jos van de Kam. Het is behoorlijk ingewikkeld om dit te doen. In het veld met de mobiele precies op de locatie van het nest lukt het meestal niet. Op de laptop thuis gaat het beter, waarbij de locatie zo goed mogelijk wordt geschat.

Verschillende anderen hebben in het verleden ook meegevoerd. Ik heb Lambert Sanders, Laurens van Deursen, Gon Bijnen en dochters, en Erik Paaymans horen noemen. Om uiteenlopende redenen zijn mensen gestopt. Maar meestal speelt de leeftijd een rol.

De groep begint altijd vanaf Jan Bijnen, die in het centrum van het gebied woont. Jan kan het soms niet laten om nog mee te lopen, al moet ie dat later bekopen met veel pijn en ongemak in zijn rug. Meestal doet hij nu vanaf de kant zijn waarnemingen.

En als het nodig is met zijn auto en al dat zware materiaal om de legsels te omheinen het land oprijdt. En het is keihard werken om zo'n veld van 4 ha met stroomdraad te omspannen.

Contacten met boeren belangrijk

De meeste boeren willen graag meewerken. Slechts een enkele boer, op wiens land vroeger ook wulpen en grutto's zijn gevonden, wil niet meer meewerken. Ook dat is een onderdeel van de werkzaamheden van de weidevogelbeschermers, om de contacten met die boeren te leggen en de contracten te laten ondertekenen. Waarbij het ook helpt dat er mensen zijn die uit het gebied komen, zoals Jos van den Heuvel, die altijd wel een binnendoorweg wist als je van het ene naar het andere gebied moest. En die de tijd nog heeft meegemaakt dat er 100 Kievitenlegsels werden gevonden op een oppervlakte waar er nou nog maar zes worden gevonden.

vooral in Mariahout, deel 3

Cor Pe-

Fascinerend werk

Wat een doorzettingsvermogen moet je dan hebben om jaar in jaar uit toch vol te houden tegen de stroom in.

Maar de gemiddelde leeftijd van de vrijwilligers neemt wel erg toe.

En er is veel kennis over allerlei zaken vereist. Daarom is het te hopen, dat er nieuwe aanwas bijkomt, want in een jaar leer je het niet. Het is fascinerend werk, en ook nog eens heel goed voor de conditie. En als je vier uur lang in de zon buiten hebt gesjouwd, slaap je in elk geval goed. Je kunt overigens ook een deel van de middag meedoen.

Als je met meer mensen bent, is het ook niet erg, als er eens een of twee mensen met vakantie zijn. Wie kan, loopt mee.

Sterke achteruitgang Kievit

Want met name de kievit, veruit de meest voorkomende weidevogel (eigenlijk meer akkervogel), gaat heel erg achteruit.

Relatief gezien nog meer dan de scholekster, de wulp of de grutto, die er nooit in grote aantallen hebben gezeten. Daarbij lijkt Mariahout de dans nog redelijk te ontspringen. In 2025 zijn 29 van de 54 Laarbeekse weidevogellegfels in Mariahout gevonden. Aarle-Rixtel is al jaren verlaten door de weidevogelbeschermers. Ook in het gebied Leek richting Boerdonk, waar vroeger zoveel weidevogels zaten, werden geen legfels meer genoteerd.

Veel vogels in Mariahoutse bossen

Door het weidevogelwerk heb ik ook Mariahout beter leren kennen. Omringd door een krans van bossen en met gebieden als het Moorselen, vond ik het al 'n mooi dorp. Dankzij de waarnemingen van Marrit de Jong weet ik dat er in de bossen en open vlakten in het bos veel vogels voorkomen, zoals de goudvink, grote lijster, grote barmsijs, houtsnip, nachtzwaluw, raaf, gekraagde roodstaart, sijs en staartmees. Maar er is dus ook nog een andere wereld buiten het bos, en dat die zo boeiend zou zijn in Mariahout, had ik niet verwacht.

Oproep weidevogelbeschermers

Hoe mooi is het om in het vroege voorjaar het gejoel van de wulp te horen. De actieve grutto bezig te zien. De kieviten zien dartelen of het 'tepietepie' van de scholekster boven je huis te horen. Vind jij het belangrijk dat weidevogels ongestoord kunnen broeden in ons agrarische land? Dat zij zich kunnen voortplanten zodat ook onze kinderen er van kunnen genieten?

Help dan mee met de weidevogelbeschermers van Laarbeeks Landschap. Je bent meer dan welkom!

Mail voor informatie naar

info@laarbeekslandschap.nl

Het jaar van

Op de vroege voorjaarsdagen van februari vlogen ze weer: de honingbijen van IVN! Wakker uit hun winterslaap en volop vliegactiviteit bij alle kasten. Momenteel hebben we er vijf: drie kasten op de bijenstand bij IVN in Aarle-Rixtel en twee op de Weverkeshof in Nuenen. In dit artikel nemen we jullie, lieve lezers, mee op reis met de bijen door 2026.

Duizenden honingbijen op de zwarte

Februari, naar buiten!

Na een hele winter in de kast zijn de bijtjes blij als ze weer naar buiten kunnen. Een graad of 10-12 °C is voldoende voor een eerste vlucht om te ... poepen (echt waar!). Zodra de krokussen, sneeuwkllokjes en wilgen bloeien, wordt het eerste stuifmeel en nectar van het jaar verzameld. Op zulke warme dagen spieken we ook voor het eerst weer in de kasten en hopen we vooral eitjes en misschien al larven aan te treffen: hét bewijs van een gezonde, eitjes-leggende bijenkoningin.

Maart, eitjes en larven

In maart barst het voorjaar écht los en smikkelen de bijen vrolijk verder, vooral van de wilgen. Er komen steeds meer eitjes en larven uit en de volken groeien gestaag. Op zonnige dagen is het een drukte van belang bij de vliegopeningen. Wij als imkers controleren of er voldoende voedsel in de kasten aanwezig is voor het groeiende volk. Daarnaast worden de eerste vallen voor Aziatische hoornaar-koninginnen geplaatst: hoe meer we er vangen, hoe minder AH-volken we later in het jaar hoeven te bestrijden.

April, nectar en stuifmeel

De natuur staat volop in bloei. Fruitbomen, paardenbloemen en sierheesters leveren nectar en stuifmeel. Het volk groeit soms wel met tweeduizend bijen per dag – hulde aan de zoveel-eitjes-per-dag-leggende koningin!

Uit de bevruchte eitjes komen werksters, die meteen aan de slag gaan: raten bouwen, broed verzorgen en nectar indikken tot honing. Onbevruchte eitjes brengen darren voort, die in de zwermmaand uitvliegen om jonge koninginnen van andere volken te bevruchten. De koningin van hun eigen volk bevruchten ze niet, want zij zijn genetisch identiek aan hun moeder.

Mei

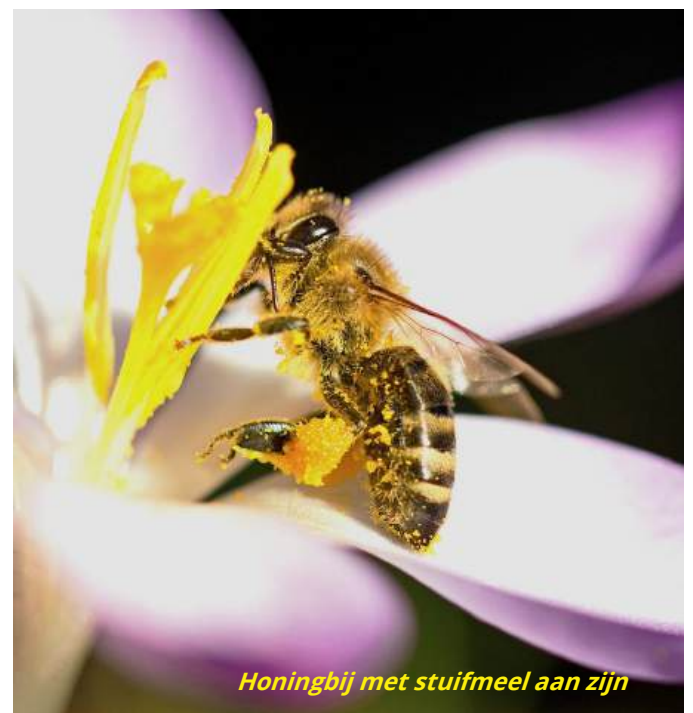
De volken groeien groot en bereiden zich voor op hun natuurlijke splitsing: zwermen. Zodra de cel met een nieuwe koningin verzegeld is, kan de 'oude' koningin met ongeveer de helft van het volk uitvliegen.

Bij IVN betekent dat, dat de 'zwermen' van Aarle-Rixtel naar de Weverkeshof in Nuenen 'verhuizen' en andersom. De jonge koningin in de kast gaat later op bruidsvlucht, ontmoet in de lucht zo'n twintig darren en keert bevrucht terug om eitjes te leggen. De darren sterven direct na de paring.

Om zwermen op onhandige plekken te voorkomen (onder een scooter, stoeltje of fietshelm), grijpen wij in: we splitsen het bijenvolk zelf en verplaatsen de oude koningin met een groep bijen naar een andere locatie.

Aziatische hoornaar

Intussen bouwen Aziatische hoornaars kleine primaire nesten in bomen en struiken. Hoe meer we er nu ruimen, hoe minder secundaire nesten er later zijn.

Honingbij met stuifmeel aan zijn

IVN 's honingbijen

Joyce van Boekel

Juni, volop veldbloemen

De dagen zijn lang en er is volop dracht van braam, veldbloemen en soms linde. De honingbijenvolken zijn op hun grootst: tienduizenden bijen werken samen als één superorganisme. Als imkers houden we de honingvoorraad in de gaten. Een bijenvolk heeft zelf ongeveer 10–12 kilogram honing nodig om de winter te overleven; de overvloed daarboven kan worden geslingerd voor consumptie.

Augustus, langzaam naar de winter

Vaak hoogzomer voor de mens, maar de bijen gaan langzaam naar de winter toe. De nectarstromen nemen af en de bijen gaan hun wintervorraden aanleggen. Als imkers controleren we de volken nu op ziektes en verzwakkingen, zoals de varroamijt. Het doel is om alle volken sterk en gezond de herfst, en later de winter in te laten gaan. Superbelangrijk, want een goede start van het winterseizoen voor de bijen betekent een goede overwintering en gezonde bijen in 2027.

'Skippyballen' van de Aziatische hoornaar

De Aziatische hoornaar heeft het intussen druk met het bouwen van secundaire nesten: dit zijn de grote 'skippyballen' die je hoog in de bomen kunt zien. Deze honingbijen-etende invasieve exoten zijn een grote bedreiging voor de bijenvolken in het hoogzomerseizoen en in het najaar, omdat ze de bijen met huid en haar opvreten en de volken zo verzwakken. Echter, de 'darrenslacht' is een natuurlijk fenomeen: bij dit proces laten de darren het leven, want zij overwinteren niet mee.

September, minder eitjes

Tijd om nu écht de winter in te gaan. De koningin gaat minder eitjes leggen en hieruit worden de winterbijen geboren: samen met de koningin overwinteren ze in de kast. Er wordt nog steeds gevlogen voor voedsel: vooral late bloeiers zoals klimop-hagen zijn voedselrijk in deze tijd van het jaar. Het volk wordt kleiner en compacter, en afhankelijk van de hoeveelheid varroamijt die we aantreffen, behandelen we de volken hier nog tegen.

Oktober laatste vluchten

De laatste vluchten van het jaar worden gemaakt en op zachte herfstdagen wordt er nog wel gevlogen, maar de bijen blijven steeds vaker binnen. De imkers hebben goed in de gaten gehouden of er nog voldoende voedsel in de kasten zit en ondertussen vormen de bijen in de kast de wintertros: dicht tegen elkaar om de warmte vast te houden. De koningin stopt met leggen en eten en warm blijven zijn de belangrijkste taken.

Voor ons imkers stopt het seizoen nu ook: op nog wat laatste eventuele varroa-behandelingen en voedselcontrole na is het nu aan de bijen om de winter te overleven. Voor ons een focus om vooral de Aziatische hoornaar buiten de kasten te houden.

November, slapen

Slaap, bijtje, slaap. De kasten blijven dicht en de bijen houden elkaar warm en de temperatuur in de tros verrassend constant, en de imkers ruimen intussen de bijenstanden op, maken de gebruikte spullen schoon, wassen onze pakken uit en zorgen dat er voldoende honingpotjes in de verkoopkastjes beschikbaar blijven voor de liefhebbers.

December, het lijkt stil

Midden in de winter lijkt het stil, maar het volk leeft. De bijen verbruiken hun honingvoorraad om warmte te produceren. Bij strenge vorst kruipen ze dicht tegen elkaar aan en bij zachter weer verschuift de tros langzaam naar nieuwe honingraten in de kast. Door het gewicht van de kast te voelen, kan een imker nog besluiten om eventueel wat suikerdeeg te voeren als er te weinig honing lijkt te zijn.

Januari, de eerste eitjes

Het nieuwe jaar begint stil, maar toch gebeurt er al iets bijzonders. Rond het einde van de maand kan de koningin alweer voorzichtig beginnen met het leggen van de nieuwe eitjes. Een nieuw bijenjaar staat in de startblokken...klaar voor die eerste zonnige februaridag waarop het weer warm genoeg is voor de bijtjes om uit te vliegen.

Marion, Paul en Joyce op de Weverkeshof

Athene Noctua

Metgezel van godin Athene

Oei, die gele ogen. Doordringend kijken ze je aan. Een en al wijsheid en strengheid. De steenuil was niet voor niets de begeleider van Athene, de godin van de wijsheid.

's Nachts vloog hij de wereld rond, hij zag en hoorde alles en bracht verslag uit aan de godin. Het wemelde in het oude Athene van de steenuiltjes. De naam steenuil heeft hij niet voor niets gekregen. Ze nestelden overal rond de Acropolis en andere gebouwen in de stad. Een echte holbroeder.

Er waren er zoveel dat de uitdrukking 'Uilen naar Athene brengen', betekende dat je nutteloos werk deed. Hij was het symbool van de stad en op munten kwam zijn beeltenis.

Hoe anders is het in Nederland gesteld. In het begin van de vorige eeuw kwamen ze overal in ons land voor. In het westen en noorden zien we ze nauwelijks nog.

Onderzoek

Rond 1950 schatte men het aantal broedparen op 25.000, de nieuwste schatting in 2020 komt niet verder dan 8.000 broedparen. Het heeft alles te maken de opkomst van de grootschalige, eentonige landbouw. Het kleinschalige boerenland met kleine akkers, omzoomd door bomen en struiken, is nagenoeg verdwenen. Moderne stallen missen nestelplaatsen.

Het steenuiltje staat dan ook op de Rode Lijst van bedreigde vogelsoorten. Dit jaar is hij 'vogel van het jaar'. Geen titel om blij mee te zijn. Organisaties SOVON en Vogelbescherming Nederland gaan met hulp van veel vrijwilligers onderzoek doen naar de oorzaken van de achteruitgang en hoe we hem het beste kunnen helpen.

Ook onze vogelwerkgroep De Ortoiaan doet mee aan het onderzoek. We gaan in het voorjaar enkele malen na zonsopgang op pad in Laarbeek om de steenuil te horen roepen. We noteren de locaties en de aantallen. De Ortoiaan heeft al jaren een groep die nestkasten voor steenuilen plaatst, de broedresultaten bijhoudt en de kasten onderhoudt. Intensief maar waardevol werk.

Ons kleinste uiltje

De steenuil is ons kleinste uiltje, ongeveer zo groot als een merel. Anders dan zijn naam noctua, wat 'nachtelijk' betekent, doet veronderstellen, is hij ook overdag actief. Al jaagt hij het liefst in de ochtend- of avondschemering. Op het menu staan muizen, regenwormen en kevers en ook wel kleine vogels en zoogdieren. Vanaf een niet al te hoge uitkijkpost houden ze de boel in de gaten om toe te kunnen slaan. Botjes en dekschildjes verteert hij niet goed en daarom spuugt de steenuil dagelijks een braakbal uit.

Huwelijksband

Steenuilen hebben een huwelijksband voor het leven. Van half april tot half mei is de broedtijd. Het vrouwtje legt met tussenpozen drie tot vijf eitjes. Het broeden begint als alle eieren gelegd zijn. Alleen moeder uil doet dit werk. Dat betekent niet dat vader uil er op zijn gemak bij zit. Hij vliegt af en aan met lekkernijen. Verwent vrouw en kinderen. Bij weinig voedselaanbod helpt het vrouwtje met jagen. Na een maand gaan de jongen uit het nest maar daarna worden ze nog lange tijd door de ouders verzorgd. Steenuilen zijn honkvast, ze blijven het jaar door in de buurt van het nest.

Lezingen in De Bimd

Donderdag 19 maart 2026, van 20.00 - 22.00 uur
"Dat zie je toch!?! Bomen herkennen"
door Willy van de Vorst

Herkent u dat? Je ziet een boom en je denkt: 'Welke boom is dat?' Op donderdag 19 maart 2026 verzorgt boomspecialist Willy van de Vorst de lezing 'Dat zie je toch!?!, bomen herkennen aan groeiwijze, schors, bladeren, bloemen, vruchten'.

Aan de hand van kenmerken van diverse bomen, zowel in de zomer als in de winter, neemt hij ons mee in de diversiteit die bomen hebben. Wat doet een standplaats met een boom, hoe ontwikkelt hij zich door de jaren heen, en wat zijn de verschillen tussen de diverse variëteiten.

Na deze lezing kijkt u anders naar bomen en herkent u niet enkel de loof- maar ook de naaldbomen.

Donderdag 16 april 2026, van 20.00 - 22.00 uur
"Wilde planten, hoe wild zijn ze?"
door Rini Kerstens

In 'wilde planten' wordt de term 'wild' vaak verstaan als ongeremd, niet te temmen, woekerend en ongewenst. Onkruid!

De botanische betekenis is echter 'oorspronkelijk', 'natuurlijk' en 'in het wild groeiend'. Dat wil zeggen op plaatsen waar wij, mensen, de hand niet in hebben. Wild staat tegenover cultuur, gekweekt, gezaaid, geplant, gepoot. Maar hoe wild is onze wilde flora? Hoe oorspronkelijk en hoe natuurlijk?

Als we wat beter kijken blijkt 'natuur' in ons land ver te zoeken. Veel van onze planten zijn langere of kortere tijd geleden geïmporteerd. Een aantal soorten is volledig ingeburgerd, geaccepteerd, door natuurliefhebbers omarmd en wordt in een adem genoemd met de 'echte' wilde planten. Andere soorten kunnen op minder waardering rekenen. Veelal van recentere datum, vaak driftig woekerend en gezien als ongewenste concurrenten van inheemse soorten.

In deze presentatie wordt een poging gedaan om de term 'wilde planten' nader te duiden en te nuanceren. Verschillende typen 'wilde planten' komen langs.

In tegenstelling tot veel gecultiveerde (sier-)planten hebben wilde soorten vaak minder spectaculaire, niet zo opvallende of echt mooie bloemen. Het is allemaal een tikkeltje kleiner en bescheidener. Maar als je wat beter kijkt zijn ook de 'gewone' wilde planten echte pareltjes. Een aantal van die 'alledaagse' soorten moet dit illustreren.

Wilde peen

'De Hort Op'

Ook dit jaar gaan we weer 'De Hort Op'. Wie gaat met ons mee?

We hebben voor dit jaar weer vier mooie en actieve themawandelingen bedacht:

De eerste wandeling is een gezinswandeling voor kinderen en hun (groot)ouders op **zondag 15 maart** langs een mooi en verrassend stukje Beek en Donk.

Voor wie? Gezinnen, grootouders, kinderen, natuurvrienden - iedereen is welkom.

Waar? Verzamelen bij dierenpark De Regt, Beek en Donk
Wanneer? Op zondag 15 maart van 10 tot 12 uur.

Samen met natuurgidsen van IVN Laarbeek 'De Hort Op' gaan we op zoek naar verborgen natuurschatten: onderweg zijn er leuke opdrachten, weetjes en kleine uitdagingen voor speurneuzen van alle leeftijden. Het is een leerzame ontdekkingstocht voor jong en oud, vol avontuur en verwondering.

Dus trek je wandelschoenen aan, neem je nieuwsgierigheid mee en laat je verrassen door de natuur - er ligt meer onder je voeten dan je denkt!

Introductiecursus Vlinders en Libellen

Oranjetipje

Vanaf maandag 18 mei 2026 biedt IVN Helmond een cursus aan met als doel geïnteresseerden kennis te laten maken met dagvlinders en libellen. De cursus wordt verzorgd door Jan Kersten en Riek

van den Bosch en omvat twee interactieve lesavonden (één over dagvlinders en één over libellen) en twee buitenlessen/excursies.

De lesavonden beginnen met een inleiding met behulp van PowerPoint, gevolgd door een werkopdracht. Tijdens de buitenlessen vormt het zelf bezig zijn met dagvlinders en libellen een belangrijk deel van de les.

Plaats: wijkhuis De Fonkel, Prins Karelstraat 123
5701 VL Helmond

Lestijden: Maandag 18 mei, 19:30 - 21:30 uur
Zaterdag 23 mei, 10:00 - 12:00 uur (excursie)
Maandag 8 juni, 19:30 - 21:30 uur
Zaterdag 13 juni, 10:00 - 12:00 uur (excursie)

Inschrijving is verplicht via de website van IVN Helmond, bij het tabblad 'Cursussen/lezingen'. Daar vind je meer informatie. Voor aanvullende vragen mail naar:
cursussen@ivnhelmond.nl.

Foto: Arjan v.d. Poel

Agenda maart-juni

Publiekswandelingen Natuurtuin De Bimd

Iedere **vierde zondag van de maand** is er een wandeling in IVN Natuurtuin de Bimd.

Aanvang 9.30 uur

Duur ongeveer 2 uur, na afloop gratis koffie of thee.

Vrijwillige bijdrage wordt op prijs gesteld voor onderhoud van de natuurtuin en de wandelroutes.

Zondag 22 maart 2026

Zondag 26 april 2026

Zondag 24 mei 2026

Zondag 28 juni 2026

Of deze wandelingen allemaal doorgaan, hangt af van de interesse. Kijk daarom van te voren op onze website.

Lezingen in De Bimd

Tijd: Donderdag van 20.00 - 22.00 uur
IVN-gebouw De Bimd, Beekseweg 3, 5735 CB Aarle-Rixtel

Donderdag 19 maart 2026

"Dat zie je toch!? Bomen herkennen ..."
Lezing door Willy van de Vorst

Donderdag 16 april 2026

"Wilde planten, hoe wild zijn ze?"
Lezing door Rini Kerstens

Evenementen voor iedereen

Zaterdag 2 mei 2026 Plantenruilbeurs in samenwerking met Volkstuinvereniging De Koppel

Waar: het terrein van IVN achter gebouw De Bimd

Aanvang: 10.00-12.00 uur

Donderdag 16 april t/m maandag 20 april 2026

Nationale Bijentelling

Ontdek bijen en hommels met het bijengidsje op www.nationalebijentelling.nl

Publiekswandelingen

Zondag 29 maart 2026 Ruweeuwsels

Voorjaarswandeling met vroege bloeiers

Tijdstip: 10.00-12.00 uur

Vertrek: Brug Sluis 5

Achterbos, 5737 PR Lieshout

Gidsen: Frank v B. - Monique S. - Liesbeth v K.

Maandag 6 april 2026 (2e paasdag) Grotelse Heide

Vroege vogelwandeling met VWG De Ortoalaan

Tijdstip: 8.00-10.00 uur

Vertrek: Parkeerplaats naast Grotels Genieten

Grotel 5, 5761 RA Bakel

Gidsen: Antoon V. - Piet G. - René R. - Marrit de J.

Zondag 19 april 2026 De Biezen

Vroege vogelwandeling met VWG De Ortoalaan

Tijdstip: 8.00-10.00 uur

Vertrek: Woning Biezen 5, 5735 SM Aarle-Rixtel

Gidsen: Antoon V. - Piet G. - René R. - Marrit de J.

Zondag 10 mei 2026 (moederdag) Aarle-Rixtel dorp

Bomenwandeling langs bijzondere bomen en historische plekken in Aarle-Rixtel

Tijdstip: 10.00-12.00 uur

Vertrek: 't Heuveltje bij Snoeperij Jantje

Wilhelminalaan 2, 5735 CS Aarle-Rixtel

Gidsen: Henk v Z. - Giel J. - Monique S.

Zondag 14 juni 2026 De Groene Long

Waardevolle natuurzone tussen de kernen van Beek en Donk

Tijdstip: 10.00-12.00 uur

Vertrek: Parkpaviljoen,

Parklaan 3, 5741 EZ Beek en Donk

Gidsen: Antoon V. - Ria v L.

Publiekswandelingen 'De Hort Op'

Ook dit jaar gaan we weer **'De Hort Op'**. Wie gaat met ons mee? We hebben voor dit jaar weer vier mooie en actieve themawandelingen bedacht:

Op 15 maart, 21 juni, 30 augustus en 1 november
(Meer over 'De Hort op' van 15 maart elders in dit blad)

Zondag 15 maart 2026 Gezinswandeling Beek en Donk

Tijdstip: 10.00- 12.00 uur

Vertrek: Dierenpark De Regt, Beek en Donk

Zondag 21 juni 2026 Kruidenwandeling in het teken
(Vaderdag) van de zonnewende.

Tijdstip: 10.00- 12.00 uur

Vertrek: Komt in ons volgende ledenblad en in de MooiLaarbeekKrant te staan.

